

drmorol

Molim vas da mi na početku snimke kažete vaše ime, prezime, datum i mjesto rođenja.

Zovem se Goran Moro, rođen 1961. u Čapljini, osnovnu i srednju školu završio ovom gradu, fakultet medicine u Sarajevu, poslije toga zapošljava se u Dom zdravlja Čapljini, 1988. godine. 1990. godine se zapošljava u garnizonskoj ambulanti, gdje sam bio Načelnik saniteta i Upravnik garnizone ambulante, do rata, 24.04.1992. godine.

Tu vas zatiče rat ?

Da.

Možemo li napraviti kratku kronologiju događanja: kako je izgledalo, što se događalo u tom periodu, 1992. godine ?

Rat je, ustvari, počeo i godinu dana ranije: vojska je iz svojih dijelova - konkretno mislim na Dretelj i ovdje, kasarnu u Čapljini - odvozila robu, naftu, kamionima, cisternama. To je bilo javno, dogovoreno i onda su se već pojavili pritisci, dolazak rezervista u 9. mjesecu 1991., bunt naroda. Tadašnji potpukovnik JNA i upravnik garnizona ovdje, potpukovnik Borić, je čak i javno to izrekao, da nisu trebali ni dolaziti, nemaju koga braniti kad je tu već kasarna u Čapljini. Poslije toga je ubrzo bio i prekomandiran, i onda nakon toga dolazi jedna ekipa iz Beograda, iz Prve armijske oblasti, koja je radila na

transformiranju, bolje rečeno rasformiranju ovog nastavnog središta, to je bilo nastavno središte. Jedan dio oficira i podoficira je otišao u druge centre, najviše u Srbiju i Makedoniju, a vojnici po cijelom prostoru tadašnje Jugoslavije.

E onda, nekoliko mjeseci prije toga, kada je jedna grupa rezervista došla - došlo je do prvog incidenta u Čapljini. Ne mogu se točno sjetiti datuma. Onda dolazi do organiziranja TO s jedne strane - a u kasarni dolazi već do, maltene pražnjenja svih kapaciteta, naoružanja, opreme, tako da se tu smjestilo ukupno oko stotinjak vojnika i tridesetak oficira, tu negdje. Mjesec dana trajali su pregovori, razgovori i dogovori između vodstva Općine Čapljina s predstavnicima Garnizona. S jedne strane, Čapljinu su predvodili predsjednik Marković i Kordić, ispred vojne Praljka, general. Tad sam prvi put čuo za njega. A sa predstavnika Garnizona bio je potpukovnik Božović - a u stvari rukovodio je general Perišić, to je i poznato. Onda dolazi zatvaranje struje, vode, blokada PTT i negdje 13., 17.04. mislim da dolazi do prvog oružanog sukoba i napada na sam grad Čapljina. Poslije toga dolazi do posljednjih pregovora koji nisu ni uspješni, vidjet ćemo kako kasnije. Trebalo je da Garnizon napusti vojska s komplet opremom, naoružanjem, tu sam baš bio prisutan kad su telefonski razgovarali. Međutim iz Čapljine su zahtijevali da napuste u mimohodu, bez išta, bez naoružanja. E sad, tko je tu razgovarao?, tko se dogovarao?, uglavnom ispalo je bez dogovora i onda, nakon nekoliko dana povremenih sukoba, napada - netko govori napada na kasarnu, netko govori napada na grad, ovo, ono, meni konkretno koji sam tu bio, meni je bio napad na kasarnu, a iz kasarne se možeš samo braniti ako si sa svih strana opkoljen. I dolazi do dana kad se sve maltene riješilo: to je bio 23., - ali vratit ću se nekoliko dana, koji dan ranije kada su posljednji put predstavnici Čapljine, odnosno general Praljak koji je bio predstavnik vojne sile na zapadnom dijelu, kod sela Grabovine, na jednoj kapiji, rampi pozvao predstavnike Garnizona. Potpukovnik je predložio da to budemo ja i jedan moj kolega, kapetan Erbest. Mi smo došli tamo da razgovaramo,

upoznali smo se s Praljkom i još par osoba, identiteta se ne sjećam, gdje se je razgovaralo o tome da izađemo, da napustimo kasarnu. Nije to bilo ultimativno. U jednom trenutku ja sam ga upitao bi li po tome mi bili zarobljenici. Niječno je odgovorio: bili bi normalni ljudi, slobodni. Možemo da idemo gdje god hoćemo.

To vam je Praljak tada rekao?

Jeste, tada. To može potvrditi i ovaj kapetan Erbest, sigurno, tako je bilo.

Je li to vama zvučalo logično ?

Ne znam zašto, tako je djelovao na mene da sam mu ja povjerovao, nije to naivno bilo, nego tako mi je povjerenje ulijevao. Imao je megafon, i s njim je maltene rukovodio sa svojom vojskom - sad je li organizirana, neorganizirana, ali ipak na neki način je kontrolirao situaciju. Ovdje, u kasarni su bili većinom mladi momci, 19, 20 godina, par zastavnika koji su čitav život proveli u Čapljini, oženjeni Čapljinkama, srodili se s tim gradom i možda par, par nečovjeka koji su htjeli da pucaju - međutim 97, 98 % je bilo za mirno rješenje, da bude sve u redu, bez pucnjave, bez krvoprolića, bez ikakvih incidenata. U jednom trenutku dok smo razgovarali netko je opalio metak, da li je to pored nas prošlo, da li iznad, tad smo prvi put i osjetili maltene, pucnjavu u živo, jasno se sjećam da je oštro... Nije za kameru da kažem na koji način...

Je! Slobodno recite.

Evo: „U pičku materinu, što pucaš?!“ Onda su i s jedne i s druge strane umuknuli. Te civile, odnosno, tu je bilo roditelja, rodbine, prijatelja, čak je bilo i roditelja vojnika, to sam kasnije saznao kad sam izišao, i vidio sam i s njima

razgovarao. Uticao je na to da sve prođe mirno, da vojnici odu svojim kućama, da se kasarna napusti mirno, bez upotrebe sile. I onda mi smo se vratili...

Samo malo ću vas prekinuti: taj metak koji je bio ispaljen - s koje strane je bio ispaljen ?

Ispaljen je bio sa strane garnizona.

Iz kasarne ili prema kasarni ?

Iz kasarne.

I Praljak je tu opsovao ?

Da, ali vratio je isto tako i prema svojim, odnosno od sela. Taj metak nije bio uperen da nekog ubije, ali je možda u zrak, što ja znam...

Koji su to elementi na osnovu kojih bi vi nekome, tko nije bio prisutan, objasnili kako «Praljak utječe» da se stvari razriješe baš na taj, miran način? Čime on to utječe ?

Energijom, glasom i stasom. Tada, u tom trenutku nisam znao, ali osjetio sam kasnije u razgovoru s ljudima i upoznavanjem - jako je imao autoritet u vojsci, veliki autoritet, od kolega svojih do onog zadnjeg vojnika. Roditelji koji su bili tu, on je skrbio o njima, znam točno da je štitio svakog da im se nešto ne bi desilo od onih vojnika drugih što su bili okolo kasarne. Nije dao da se išta poduzima bez dogovora krajnjeg.

Pošto dogovor nije postignut tu noć, to popodne, došlo je do jake pucnjave iz VBR-a, iz topova, što ja znam sve čime. Ja sam tada bio u kasarni, u jednoj prostoriji dobro zaštićenoj, u prizemlju, i gledali smo nas pet taj prizor: dim je bio po cijeloj Čapljini, ja sam mislio da nije ni zgrada ostala.

I onda smo čuli zujanje helikoptera, njihovo ateriranje, to je trajalo jedno 15 minuta, pola sata najviše. Doduše nas su i zvali da napustimo, da i mi idemo, međutim ja lično sam već ranije odlučio da nigdje ne idem po cijenu života. Tu su bili svi moji: supruga, kćerka, sestra, roditelji, prijatelji. Tako i ovi, isto, četvero drugih: kapetan Erbes, zastavnici Laf, Spasojević i Đoković. Poslije tog desanta kad je vojska... Mi smo mislili da su svi otišli.

Tada je otišlo dosta ljudi ?

Da, svi. Osim... Kad smo mi tad prošetali po krugu kasarne došli smo do jednog objekta gdje je bila prije kuhinja, kuhinjsko – trpezarijski blok. Tu je, u podrumu, bilo 25 vojnika. Njihov spisak imam.

Možete reći imena ljudi koji su tu bili?

To su bili: Mišić Miroslav, Milutinović Marijan, Selbab Nikola, Zlatanović Predrag, Miličević Ladan, Gospić Radovan, Mesaroš Lajoš, Berček Atila, Juhaz Ištvan, Juhaz Robert - dva brata, Bečić Muhidin, Horvat Saša, Milovanović Dragiša, Mitrović Dean, Mitrović Dragan - dva brata, Stojanović Vladimir, Šumitran Goran, Đuranović Željko, Ilić Dean, Đenadija Dragomir, Osmani Ljuizin, Ramadani Ćazip, Strahinović Miodrag, Jurčević Goran, Sokolov Ljubiša i poručnik Kutleša.

To su imena ljudi koji su s vama ostali u vojarni ?

Mi nismo znali da su oni ostali.

Ali ste ih našli u tom prostoru, je li tako ?

Da, našli smo ih.

Dalje se, znači, priča o izlasku iz vojarne odnosi i na ove ljude ?

Da. Tu noć je general Praljak megafonom pozivao nas da mi izađemo. Međutim, mi nismo znali, nismo sigurni ni bili da li je netko došao, da li je netko otišao, što je bilo, da li je bilo. Bilo je prohladno vrijeme, znam, došla je noć i onda negdje, oko 3-4 po noći na radiju smo čuli da je izvršen desant, i onda negdje pred zoru smo izašli i te smo našli. Razmišljali smo dugo što raditi.

Kakva je tada bila atmosfera, u toj grupi ljudi koji su bili s druge strane ograde?

Teško je reći riječima. Od nas pet, svima su nam porodice bile tu u gradu, svih pet, nigdje nisu bile otišle. Zato ja, zato sam kad sam kontaktirao s potpukovnikom Božovićem, „Koja pucnjava na grad?!“, kaže on: „Pa sad će se pucati na Čapljinu.“ Tek tad sam saznao da je počeo rat, a te su žene i djeca bili u Beogradu, Kragujevcu, Nišu, itd., maltene sklonjeni.

I tada odlučimo da izađemo van kasarne u jednom autu. Slomili smo onu ogradu, one zapreke i otišli u selo - vidjeli smo sa strana one vojnike, međutim samo su nas gledali, nitko nije A rekao.

Nitko ništa nije pokušao kad ste vi izašli ?

Nitko pokušao nije jer imali su, to sam kasnije saznao, naređenje generala Praljka da ne pucaju. I onda sam ja izišao jer sam znao to selo ondje, one ljude, izišao je jedan čovjek u čijoj su kući bili, ja sam rekao „Možeš me odvesti kod generala Praljka?“.

Vi ste tad bili u bijelom?

Ljepše sam izgledao: bijela mantija, mantil, kuta ova, hlače, bijele cipele i plava pelerina, vojna.

A ovi momci idu za vama ?

Ne, oni su svi ostali tamo.

Znači, vi sami izlazite ?

Ja i ova četvorica kolega. I oni su ostali u autu, ja sam ušao tamo, s generalom Praljkom razgovarao i...

Što vam je Praljak prvo rekao kad vas je ugledao?

Prvo? „Jesi živ?, jeste živi?, koga ima?“ Ja sam rekao da je ostalo 25 vojnika i da bih volio da im se ništa ne desi. Nadam se da će netko od ovih 25 to potvrditi. Otišli smo kod četvorice ovih drugih kolega i on je predložio da se presvuku u farmerice, majice, u civilno. Presvukli su se. Sad, pošto je tu bilo i onih ljudi, vojnika iz svih krajeva, kojima je netko i poginuo, i ovakvih, i onakvih - skrenuo

mi je pažnju da je bolje da zbog toga budu u civilu i da ih prebacimo u Metković, a onda da idu na razmjenu.

Kad sam spomenuo da sam upoznao Praljka, prvi put, kod one rampe, da mi je tada ulio nekakvu sigurnost i povjerenje svojom energijom - povjerovao sam mu. Kasnije sam vidio da me nije iznevjerio, ni mene ni ove druge. Čak su svi poslije radili u vojsci. E sad, možete misliti, zastavnik koji je čitav život u JNA, bio pred mirovinu i sada u HVO-u radi kao..., i tu zasluži i mirovinu.

To sam htio reći, zahtijevao je da se ljudi u civilnim odijelima sprovedu, civilnim autobusom da se sprovedu u Metković. Onda iz Metkovića, pošto su momci bili iz svih krajeva, ako ste pažljivo slušali imena, iz Vojvodine, iz Kosova, Srbije, Crne Gore, Makedonije, da se kasnije nekom uspostavom razmjene preko civilnih poslova, da se razmijene. Kasnije sam saznao i da su stvarno razmijenjeni i da nitko nije stradao. Eto, još bih volio samo da se netko od ovih javi, da potvrdi ovo što ja sad navodim.

Hajdemo vidjeti što se dalje događalo. Ljudi su, znači, izašli iz vojarne, trebalo ih je prebaciti autobusima. Gdje je Praljak u cijeloj toj priči? I kakva je atmosfera tada? Da li jedna vojska slavi? Ima li tu pucanja? Ima li tu kaosa, ili je red ?

Prvo se ušlo u kasarnu, razminirati, jer su svi objekti bili minirani. Razminiralo se a onda se prišlo čišćenje objekata i normalnom uspostavljanju vlasti. Nije neke euforije bilo. Taj dan sam prvo otišao s Luburićem, koji je bio zapovjednik obrane grada Čapljine, kod supruge i kod kćerke dole, u Komin gdje su bile. Onda, nakon par dana, priključio sam se ovdje, sanitetu grada Čapljine, išao sam normalno na teren, radio u Domu Zdravlja. Nisam imao nikakvih problema. Ustvari, Praljak mi je rekao da mogu da idem gdje god hoću, ali nisam htio nigdje, nisam čak ni htio da radim u, sada vojarni, zbog baš tih uspomena.

Jednostavno, smatrao sam da mi je bolje da budem tamo s ekipom koju već znam: prijatelji, dosta rodbine, i ženine rodbine.

I onda je došlo do stvaranja te prve brigade „Knez Domagoj“. Praljak je dosta utjecao na to: imao je neke vizije, ja čak mislim da je dobro poznao vojnu organizaciju - iako nije bio vojno obrazovan, imao je nekoliko tih fakulteta, škola raznih. Dosta dobrih ljudi je na početku bilo, od biznismena do ljudi koji su se razumjeli u tu organizaciju vojske, tog sistema čitavog i to je jako dobro krenulo. Onda se osnovala ta brigada „Knez Domagoj“, tri ili četiri bojne i u sklopu toga, logistike, i naš sanitet.

Samo malo ću vas prekinuti, htjela bih da se vratimo na događaje nakon što je vojarna prešla u ruke HVO-a. Došli su autobusi. Među ljudima koji su držali vojarnu u okruženju bili su prisutni različiti naboji, bilo ljudi koji su nekoga izgubili, bilo je gnjevnih ljudi, ogorčenih. Kako se dalje postupalo prema ljudima koji su se predali i ukrcavali u autobus. Što je Praljak tada radio?

Osim verbalnog prepucavanja, zahvaljujući upravo generalu Praljku, nije došlo do nekih incidenata.

A je li bilo pokušaja ?

Pokušaja je bilo, namjera, ali on je, u to sam siguran, znam sigurno jer sam tu prisustvovao - on je otklonio sve mogućnosti da bi se nešto takvo moglo desiti. Upravo, rekao sam već prije, tim svojim energičnim postupcima... Bio je jako autoritativan, poštovali su ga - i samo zbog toga nije došlo do nekih posljedica.

Jeste li vi bili prisutni u nekoj situaciji u kojoj se Praljak nekome suprotstavio?

A eto, upravo kad smo izašli tada - ne prema meni, nego prema nekim momcima, vojnicima - dvojica, trojica vojnika maskiranih, išaranih pošli su prema ovim vojnicima s puškama. Vikali su. On ih je vratio silom.

Što su vikali ?

«Četnici, treba vas pobiti, zaklati!»

To su vikali?

Da, njih par, šaćica. On ih je, on i još dvojica, među njima i Luburić, silom su ih spriječili.

Kako to mislite „silom su ih spriječili“ ?

Tijelima.

Kako?

Ovako! Tijelima. Stali su obojica ispred: „Nikoga vi nećete dirati!“

Aha. Znači, stali su ispred njih ?

Jeste.

Je li tada bilo repetiranja oružja ?

Ne mogu se sjetiti.

Je li Praljak bio među onima koji su stali i vlastitim tijelom štitili vojnike koji su se predali?

Da, on, i Luburić.

U tom trenutku, kad ste gledali Praljka - kako je on vama djelovao ?

Bijesan. I prvi put kad smo razgovarali bio je bijesan što se nije to dogovorom riješilo, da ne bude... Bilo je žrtava, koliko znam u sanitetu je ubijen jedan momak, još dvojica ili trojica su bila ubijena. Vidim, kad su godišnjice onda tu polažu cvijeće. A znam da je duboko žalio zbog tih trenutaka, jako je gledao da se ništa ne desi njegovoj vojsci. Jako je bio vezan za vojsku. Nije mario što je general, bio je na prvoj liniji. To je mene iznenadilo, recimo, za razliku od drugih generala koje znam i koji su bili uvijek u foteljama. A on... Nisam ni mislio da je general dok mi nisu rekli, kasnije. Tako, imponirao je baš, ne znam da se ikome zamjerio, ne znam da je ikome nešto našao učinio.

A je li se on tada zamjerio ovoj trojici maskiranih koji su krenuli na zarobljene? Kako su oni reagirali ?

Usprotivili su se oni njemu.

I što je dalje bilo?

Znači, tijelima su obranili dvojicu, trojicu vojnika koji su bili napadnuti. Tu je bilo psovanja: to nije bio vojni vokabular «ja general - ti vojnik», moraš me slušati. Toga nije, to nije tu bilo! Morao si biti prost, morao si se spustiti na njihov nivo i imati autoritet.

Što je u tom sukobu zapravo pobijedilo? Papir? Zapovijed? Čin? Na osnovi čega se tu nametalo...?

Nema tu papira! Na papiru on je bio general, ali ovdje je bila samo snaga čovjeka. Tada je u mene jako ulio povjerenje: čovjek koji zna što hoće, koji može ljude... On je njih smirio - a bili su razjareni. Vjerujete mi da sam pomislio kako se svašta može desiti?

Mislite li da su ti ljudi tada bili spremni i pucati na Praljka?

Jesu. ili smo...
date izjave...

Mislite li da je i Praljak tada bio spreman pucati na njih?

nisan...
Isto. Moglo je do toga doći. Moglo je doći. To jutro, 24. neću zaboraviti nikad. Film mi već ide.

Što se dalje događalo?

E onda su autobusi, kad su odstranjeni ti vojnici, nije tu bilo straže, nitko nas nije čuvao, ovi su zastavnici i kapetan otišli svojima, a ja sam ostao s vojnicima. Nekako, osjećao sam da ne mogu ići dok oni nisu na sigurnom. I, pošto su često dolazili u sanitet - nekako sam ih zavolio. To su ipak bili momci od 19, 20

godina. I oni su se osjećali sigurnije kad sam ja bio tu. I kad je došao autobus bila su u pratnji dvojica vojnika i jedan šofer, onda smo otišli u Studence, tu smo se okrijepili, doručkovali i onda polako u Metković.

Je li i Praljak išao tim autobusom ?

Ne, on je samo naredio da se ide.

Je li dao autobusu osiguranje?

Osiguranje je bilo: dvojica ili trojica, mislim da su bila trojica, i šofer, i po jedno auto ispred i iza.

Je li putem bilo incidenata ?

Ne, išli smo starim putem preko Gabele i dole ispred MUP-a. U Metkoviću su date izjave i zapisana imena. Nitko nije maltretiran, nisu lisice stavljanje, a momci su bili u civilnim odorama tako da nije ni ovaj narod u Metkoviću... Ja nisam ni jednu ružnu riječ čuo.

Vi ste s njima bili u autobusu ?

Jesam.

Dobro. Taj događaj s vojarnom je bio razlog našeg razgovora. Što se događa poslije toga? Što vi dalje radite?

Ja sam kasnije postao šef saniteta 3. bojne 1. brigade. Naime, svaki kolega je imao po jednu bojnu, i onda smo oformljavali punktove saniteta: od Domanovića preko Bivolja brda, do Stoca, Rotimlje, gdje sve ne. Imali smo jako dobru organizaciju, jako dobre i kvalitetne ljude i to je bilo sve postavljeno oko grada da bi zaštitili grad od napada - iako je svaki dan povremeno po jedna, dvije, tri granate padala. Bilo je nekoliko smrtnih slučajeva, kada je maltene već život bio uspostavljen na normalu. I onda, dolazi početak 6. mjeseca, kada dolazi do one velike akcije preko Neretve.

Početak 6. mjeseca, 1992. godina. I onda je linija bila postavljena negdje povrh Stoca, tad smo se polako izmjestili prema Stocu, i onda je opet jedno vrijeme bilo zatišje, tamo negdje do 15.08. kad je bilo veliki, kao protunapad, neuspješan. Nakon toga dolazi do oformljenja kompletne brigade koja je brojala već 4.000 ljudi, tako nekako.

Mi smo na kraju našeg razgovora. Jeste li kasnije još imali susreta s generalom?

General, kad je god prolazio blizu, svraćao je do mene u sanitet, razgovarali smo o mnogim stvarima, podsjećali se na one dane, raspitivao se kod mojih pretpostavljenih kako se ja ponašam, kako u mene sanitet, i tako. Posjećivao je, koliko znam, i ove četvoricu kolega, raspitivao se za njih. Uglavnom malo smo pričali o tom ratu, više privatno.

To je to? Hvala vam, doktore Moro.

Rujan 2005. godine, Ljubuški

IZJAVA

Ja, niže potpisani Goran Moro, izjavljujem da sam u rujnu 2005. g, svojom voljom, obrani generala Slobodana Praljka, dao izjavu o događajima u kojima sam sudjelovao, a vezani su uz ratna zbivanja u Republici Hrvatskoj i/ili Bosni i Hercegovini (1991-1994). Pristajem da moja izjava bude korištena u postupku pred Medjunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i da bude objavljena. Spreman sam svjedočiti u postupku koji se vodi pred MKSJ protiv generala Slobodana Praljka u predmetu Tužiteljstvo protiv Prlic at al.

Izjavljujem da sam prije davanja izjave obrani generala Praljka i prije ovjeravanja te iste izjave kod notara, upozoren da moram govoriti istinu i da neistinita izjava predstavlja kazneno djelo po Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine, Kaznenom zakonu Bosne i Hercegovine i po pravilima MKSJ.

Izjavljujem da sam upozorenja razumio i da je sve sto sam u izjavi naveo istinito i točno, po mojem najboljem znanju i sjećanju.

Izjavu sam pažljivo pročitao i ona u cijelosti odgovara onome sto sam izjavio. (Vlastoručno sam, prilikom čitanja izjave, ispravio pogreške nastale u pisanju izjave.) Vlastoručno sam pisani tekst izjave potpisao.

U Čašćini, 05.06.08.

Goran Moro